

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) jelentése szerint 2017 decemberében az adózás előtti bruttó átlagkereset 327 700, az adózás utáni nettó 217 900 forint volt. Éves szinten a bruttó átlagérték 2017-ben 297 ezer, a nettó 197 500 forintot ért el. 2,4 százalékos átlagos inflációt figyelembe véve a reálérték 10,3 százalékkal nőtt 2016-hoz mérten. A magasabb decemberi számok oka, hogy jellemzően ekkor fizetik a jutalmakat, a prémiumokat a munkahelyeken, és a közsférában is voltak egyszeri jellegű kifizetések – írja a Magyar Nemzetben közölt elemzésében [Csath Magdolna](#).

A valóban látványos növekedésre a minimálbér és a garantált bérminimum emelkedése, valamint az államigazgatásban és az állami vállalatoknál bekövetkezett bérkorrekciók voltak legnagyobb hatással. Ám igaz az is, hogy a fogyó szakembergárda a piaci szereplőket újabb emelésekre, esetenként bérversenyre kényszerítette. Utóbbira a külföldi élelmiszerláncok esetében látunk beszédes példát. Csakhogy az átlagszámok nem mutatják meg a részleteket – amelyek szinten megtalálhatók a KSH adatbázisában.

Először is tisztában kell lennünk a mérés módszertanával. A KSH a legalább öt főt foglalkoztató cégeknél teljes munkaidőben foglalkoztatottak körében vizsgálja a keresetek alakulását. Ehhez képest valószínű, hogy az öt fő alatt foglalkoztató mikrocégekben dolgozó 1,4 millió munkavállaló esetén nem jellemző a nagyon magas kereset. Igaz lehet ez a részmunkaidőben foglalkoztatottakra is, akik aránya 2017-ben az oktatásban és a humán-, egészségügyi, szociális ellátás ágazatban hét százalék körül volt. Ez körülbelül 46 ezer embert jelent. A teljes foglalkoztatotti létszámból az Eurostat 2016. évi jelentése szerint 5,3 százalék dolgozott részmunkaidőben. Összességében tehát alacsonyabb bérért dolgozó rétegek estek ki a mintavételből.

Az átlagértékből nem érzékelhető további szélsőértékek is jellemzik a kereseti viszonyokat. Nyilvánvalóan nagy a szakadék a különböző beosztásban lévők keresete között. Gondoljunk arra, hogy egy minimálbéres 2018 elején 91 770 forintot visz haza, miközben szép számmal

vannak egymillió forintot megközelítő, sőt túlhaladó fizetések. Ezért lenne jobb a sima átlagnál az úgynevezett mediánmutató, az a középérték, amelynél egyforma számú nagyobb és kisebb érték van a számsorban.

Nagyok az eltérések az egyes szakmákban dolgozók anyagi megbecsülésében is. 2017-ben az átlagos kereset a pénzügyi-biztosítási tevékenységek esetében bruttó 561 600 (nettó 373 464) forint volt, míg a humán, egészségügyi, szociális területen csupán bruttó 185 ezer (nettó 123 025). Az érték a közfoglalkoztatottak nélkül bruttó 255 ezer, nettó 169 575 forint. A nagy különbség oka, hogy főleg a szociális területen sok a közmunkás. Oktatási területen a nettó kereset 197 773 forint. A magyar viszonyok között háromszor annyit ér a pénzügyekkel foglalkozó, mint az, aki az emberek fizikai és lelki „jóllétéért” felelős. Pedig minden nemzetközi elemzés azt bizonyítja: egy ország gazdasági teljesítménye, versenyképessége a lakosság tudásszintjétől, fizikai és mentális egészségi állapotától függ.

Érdekes képet kapunk a további ágazatok összehasonlításakor. A mezőgazdaságban, az építőiparban és a vendéglátásban még mindig csak jóval az országos átlag alatt lehet keresni. 2017-ben ezeken a területeken a nettó átlagkereset az országos 197 500-hoz képest csupán 153 374, 151 302 és 126 008 forint volt. Nem csoda, hogy a turizmus és a vendéglátás szakemberhiánnyal küzd.

További jelentős eltéréseket találunk a fizikai és a szellemi munkát végzők keresete között. Ez azért érdekes, mert a fiataloknak azt mondják, többet ér egy jó szakma, mint egy rossz diploma. Persze nincs tisztázva, mit értsünk jó szakmán és rossz diplomán. Jó szakmának tűnhet ma egy terület, ahol a pillanatnyi munkaerőhiány miatt hajlandó a cég tisztesebb fizetést kínálni, de egy fiatalnak nem a következő egy-két évre kell gondolnia, amikor pályát választ.

2017-ben a mintavételben szereplők 53,5 százaléka dolgozott fizikai, 46,5 százaléka szellemi területen. A fizikai területen dolgozók átlagos nettó keresete 139 603, a szellemi területen dolgozóké 87 százalékkal több, 260 971 forint volt. Figyelembe véve az arányokat megkapjuk az országos 197 500 forintos átlagértéket. Óriási különbség van ugyanakkor a különböző ágazatokban dolgozó fizikai és szellemi munkavállalók között. Az iparban 2017-ben a 209 970 forintos átlagos nettó keresethez képest a fizikai munkát végzők keresete 164 023, a szellemi munkát végzőké 325 506 forint volt. A humán, egészségügyi területen a 123 050 forintos átlaghoz képest a fizikai dolgozók 71 921, a szellemiek 176 351 forintot vihettek haza.

Végül beszélni kell a regionális különbségekről. Ugyanabban a szakmában – legyen szó fizikai

vagy szellemi munkavállalóról, dolgozzon a versenyszférában vagy költségvetési alkalmazottként – jelentős eltérésekkel találkozhatunk. Különösen figyelemre érdemes, hogy az „állam” sem kezeli egyenlő állampolgárként az egyes megyékben ugyanazt a munkát végző embereket. Például Nógrádban az átlagos nettó kereset az oktatás területén 183 511 forint, Budapesten 209 922. Ugyanez a humán, egészségügyi és szociális területen 102 390, illetve 176 716. A versenyszférát is ilyen különbségek jellemzik. Az iparban Nógrád megyében 169 512 forint az átlagos nettó kereset, Budapesten 250 914, Győr-Moson-Sopronban 235 396. A fizikai dolgozók nettó átlagkeresete ugyanezekben a megyékben 141 036, 173 671, illetve 195 454 forint. Megjegyzendő, a regionális számok nem teljes évesek, hanem a KSH 2017. I–III. negyedévi vonatkozó adatai. Fontos még: a keresetek nem egyeznek meg a teljes munkajövedelemmel, ami további pénzbeli és nem pénzbeli juttatásokat is tartalmaz, például a lakhatási, étkezési vagy munkába járási támogatások. Ezek nagysága további öt százalék lehet átlagosan.

Összességében örülhetünk tehát a bérek emelkedésének, hiszen az Eurostat adatai szerint 2017-ben Románia után Magyarországon volt arányaiban a legjelentősebb a növekedés. Mindazonáltal nem szabad megfeledkezni az átlagszámok mögött meghúzódó különbségekről, és azzal is tisztában kell lennünk, hogy a bérek nem csak nálunk, a környező országokban is nőnek. Mivel mi az utóbbi időben a visegrádi négyek között a bérek tekintetében az utolsó helyre szorultunk, ezért ahhoz, hogy korábbi jobb – a csehek utáni második – helyünket visszaszerezzük, további emelésekre és sokkal több jobban fizető munkahelyre lesz szükségünk.